

Druga povest: „Sve sa zaboravlja“ . . . Omerbeg — Aiša, glavni osebi, si obljubita zvestobo. Ali Omerbeg zapusti Sarajevo, domačo zemljo, ker hoče ohraniti vero nasproti tujcem, in gre sam v tujino, kakor toliko drugih. Delali niso nič drugega kakor sklepe o bodočnosti, mineval je čas in denar in večina jih je obubožala. Omerbeg, poprej imovit in častit mladenič, na tujem zapravi, ker brez dela živi, vse, in umrje zapuščen kot vslužbenec bogatega trgovca. Aiša joka dalj časa za njim, ko je odšel. Pozneje se uda volji materini, poroči se z bogatim trgovcem ter je srečna žena in mati. Sve se zaboravlja.

Tretja „Medju dva svieta“ — mi je najbolje ugajala in res prav mило se bere dogodka Muhamed-efendija. Razborit mladenič in ukažljen grek hodžam — turškim duhovnom — v šolo; pride v Sarajevo in v sam Carigrad. A povsod vidi, kako pomanjkljivo je vse njihovo znanje, kako so sploh neredni in nevredni duhovniki turški, in njegov duh želi višje in višje izobrazbe. Hodi po svetu, proučava šege in naravo ljudstev, uči se in bere tuje knjige, kar je v turški veri nezaslišno, in želi koristiti res ter oblažiti narod. Ali bolezen se ga poloti — sušica in v najboljši dobi umrje. Čitatelju je ta povest prav poučna, ker marsikaj zvé o naravi turškega mišljenja. Muhamed je spoznal, kako nespametno delajo ljudje, ko zapuščajo domovino, ne učé se nič, ne delajo nič in tako propadajo. Ali videl je tudi, da govori brezuspešno. Ne da bi se ljudje učili ali izkušali porabiti zmožnosti vsak po svoje, živé brez dela, posedajo po kavarnah pijoč kavo in pušeč, in tako živé življenje lenobno v škodo sebi, v propast narodu. Blag značaj, pravim, je ta Muhamed-efendi in sočutje se mi je nehoté vzbudilo zanj in za ljudstvo, za katero je čutil i on.

„Sna mladiča“ je fantazija. Mladenič gleda v preteklo detinstvo, v dobo mladeniško — v lepoto rajsko; sanja o Allahu, katerega moli: „Bog je velik“ . . . prosi ga za srečno bodočnost. In kakor iz lahke meglice mu zašepeče: „držati se vjere, naroda i napredka, jedino je sigurno utočište.“

Kar sem rekel o lanski „Bez nade“ — ponavljam moram i letos: Pisava je živa, — slike, prizori krasni, značaji pogojeni in jezik lep! Izostale so „tujke“ in, na kar jih še čitatelj naleti, so „tumačene“ brez posebnega „tumača“, ampak kar mimogredé. To dela berilo prijetno in ne moti, tako da je res zabavno. Pisatelja sta si vzela menda v spomin lanske besede in opomnjo.

Le na jedno sliko ali prizor bi namignil na straneh 41. in 42. Ne vem, ali bi smel tisto sliko razložiti slikar na ogled. Tista Fata „v mesečini — razkošnim tielom itd.“ pa Alija ob oknu! Česar ne slikaj s čopičem, tudi ne s peresom!

M. Bulovec.

Ban Berislavić. Spjevao Ivan Trnski. Dionička Tiskara. 30 novč. — Neumorni starosta hrvaških pesnikov je obogatil hrvaško knjigo zopet z večjim delom in sicer z epskim. Vsebina je posneta iz krvave zgodovine hrvaške šestnajstega stoletja. Berislavić, vladika in ban, je junak v Trnskega spevu. Pripovedujejo se njegova slavna dela in junaška smrt „za krst častni i slobodu zlatnu“. Namera, da zjedini navadno in umetno poezijo, uspela mu je dobro in pesniška oblika mu je povsem lahka.

Život Svete Lucije, djevice i mučenice, opjevan prostim pučkim stihom od N. Batistića. Cijena i krunu. Zadar 1896. — Z veseljem poročamo o tej knjigi, katera je danes res izjema na polju pesništva, — ker nam v njej profesor-pesnik opeva življenje svetnice božje (sv. Lucije). Spev je zložen v navadnem narodnem verzu, brez olepšave in pesniškega poleta; vsebina se ozira na življenje sv. Lucije po rimskem brevijarju, na ustno sporočilo in na legendo, katera je še danes dobro znana med narodom na Siciliji. Knjigo bo gotovo narod dobro sprejel, ker je pisana po njegovem duhu in mišljenju. Danes se sicer veliko piše in peva —, no malo za ljudstvo. G. profesor završuje predgovor: „Dao Bog, da ovaj pokušaj potakne i druge valjanije sile, eda mjesto erotičnih pahuljica i zvonjelica, proslave po kojega od božjih ugodnika, koje naš narod štije i časti često kao kakve abstraktne pojmove, jer o njihovu životu nezna ništa izvjestna. Stalan sam, da bi se takov trud naplatio tim, što bi se tako budilo i živo održalo religiozno čuvstvo, koje, na žalost, svagdan pada i medju prostim pukom.“

Milovanka. Pjesan u slavu starca Milovana. Prikazana kao ugodni razgovor narodu. Skitio Vladislav Vezić. Potporom „Matice Hrvatske“. Zagreb 1896. Cijena 80 nov. — Te pesmi sta izdala prof. dr. Fr. Marković in Iv. Mičetić kot zadnje delo znanega pesnika Vezića, na željo njegove vdove. Glavna vspodbuda za te pesni je bila pesniku slavnost odkritja spominika Kačićevega v Makarski leta 1890. Zato so pesmi zložene na način Kačićevega „Razgovora Ugodnoga“. Vezić je osnoval svojo „Milovanko“ kot narodno delo, in zato ima posebno vrednost.

Od novega leta so začeli izhajati nekateri novi listi. Na prvem mestu omenjam novi pedagoški-poučni časopis „**Kršćanska škola**“, kateri izhaja v Zagrebu, da v čisto krščanskem duhu deluje za hrvaško šolstvo. Z veseljem pozdravljamo ta novi list, in z nami ga pozdravljajo vsi, katerim je do prave krščanske odgoje. Ta list je vzbudil katehetski odbor v Zagrebu, kateri je lani na sestanku v Spletu sklenil izdajati časopis. Urednik mu je Ante Jagar, duhovnik usmiljenih sester v Stenjevcu pri Zagrebu. Naročnina je 2 for. in naj se po-